

Általános információk:

Tanterv: Építésztechnológiai osztatlan szak,
Építésztechnológiai mesterképzési szak

Tantárgy neve: **Középületek**

Tantárgy kódja: EPM226MNEM

Szemeszter: 8

Kreditek száma: 3

A heti órák elosztása: 2/0/0

Értékelés: vizsga (v)

Előfeltételek:

Tantárgy felelős:

Dr. habil. Katona Vilmos, egyetemi adjunktus

Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. B-334

E-mail: katona.vilmos@pte.hu

Munkahelyi telefon: +36 72 503 650 / 23811

Oktatók:

Dr. habil. Katona Vilmos, egyetemi adjunktus

Iroda: 7624 Magyarország, Pécs, Boszorkány u. 2. B-334

E-mail: katona.vilmos@pte.hu

Munkahelyi telefon: +36 72 503 650 / 23811

Tárgyleírás

A Középületek tantárgy célja megismertetni a hallgatókat a különböző középülettípusok alapvető jellegzetességeivel, jellemző funkcionális rendszereivel, szerkesztésmódjukkal, tömegformálásukkal, szerkezeti rendszereik-vel, a városszerkezetre gyakorolt hatásaikkal. A kurzus betekintést ad a középülettípusok fejlődéstörténetének építészettörténeti vonatkozásaiba, az egyes tértípusok fejlődésének építészeti elméleti értelmezésébe. A funkcionális csoportosítás valamint a kronologikus sorrendiség mellett különböző tematikus megközelítésben tárgyalja az egyes középületfajtákat, külön hangsúlyt fektetve a kortárs építészet legkorszerűbb és legaktuálisabb kérdéseire, kihívásaira. A kurzus esettanulmányok közös elemzésével, tanulmányozásával visz közelebb a középület-tervezés komplex folyamatának megértéséhez.

Oktatás célja

A félév célja, hogy a hallgatók megismerjék a kortárs építészet legfontosabb elméleteit, meghatározó tervezőit és épületeit. Értsék az emberek, az épített és a természeti környezet közötti kapcsolatokat, kölcsönhatásokat, ismerjék az épületek tervezésének elveit, lépéseit. Ismerjék a jellemző épületfajták funkcionális és társadalmi követelményeit, a különböző tervezési feladatok előkészítéséhez és tisztázásához szükséges elméleti megközelítéseket és módszereket. Fontos továbbá, hogy a hallgatók a történeti és kortárs épületek kontextuális elemzésén keresztül megértsék az építész-mérnök társadalmon belüli szerepét.

Tantárgy tartalma

Az előadások során a hallgatók megismerik az alábbi korszakok és elméleti toposzok kiemelkedő középületeit, tervezőit és tervezésmódszertanát: Bauhaus-módszer és avantgárd korszak. A másik modern, korszerűség, természet és identitás. A CIAM korszak. A nemzetközi stílustól a Team 10 fellépéséig. Plaszticizmus és modernista kánon. Párhuzamos kritikák, posztmodern irányzatok és kritikai modernizmus. Az öncélú jel. Dekonstrukció, folding, topográfia. A hely szerepe a kortárs építészetben. Genius loci, tektonika, (kritikai) regionalizmus. Napjaink nemzetközi építészsztárjai. (Ki)útkeresés, posztkritika, blob, regeneratív építészet.

A tantárgyhoz kapcsolódó információk és segédletek a Neptun Meet Street felületen elérhetők.
A távoktatás a Microsoft Office 365 rendszerén belül a Teams szolgáltatásban fog történni.

Számonkérés és értékelés menete

*A tantárgy felvételével, követelményrendszerével, teljesítésével, a hallgató szorgalmi-, vizsga- és záróvizsga időszak kötelező teendőivel kapcsolatban minden esetben a Pécsi Tudományegyetem érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzatának 5. számú melléklete, a Pécsi Tudomány egyetem **Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (TVSZ)** az irányadó.*

A félév értékelése három részből áll. A hallgatók az előadásokon diszkurzív jelleggel vesznek részt. Az oktató a megszólalások, kérdésfeltevések minősége alapján osztályozza a hallgatók órai aktivitását (25%). A szorgalmi időszak végéig a hallgatók egyénenként a kortárs építészet egy választott epizódját kézzel rajzolt A/2-es tabló készítésével dolgozzák fel, amelyre külön osztályzatot kapnak (25%). Ezt szóbeli vizsga követi, amely az előadások elméleti anyagát kéri számon (50%). A vizsga személyes vagy online a Microsoft Office 365 Teams értekezlet felületén. A szóbelin nincsenek tételek, a vizsgáztató az órákon leadott anyagot kéri számon a megjelölt tematikának megfelelően, amelynek kreatív feldolgozása a hallgató feladata. A három jegy (órai aktivitás, rajzos feladat és vizsga) százalékokban meghatározott súlyozott átlagából adódik a féléves osztályzat. A félév elismeréséhez mindhárom rész teljesítése szükséges. A vizsga kiváltására és megajánlott jegy szerzésére lehetőség van, amennyiben a hallgató órai osztályzata és féléves feladata egyaránt jeles, és a szorgalmi időszak utolsó foglalkozásán egyéni, 15 perces, 15 diából álló prezentációt tart a tananyaghoz kapcsolódó választott kutatási témában, amelyet az oktató és a hallgatóság is kiválóra értékel.

Követelmények a szorgalmi időszakban:

Az elméleti foglalkozások legalább 70%-án való igazolt jelenlét a félév aláírásának feltétele. A szorgalmi időszak végéig a hallgatók kortárs építészet egy választott epizódját kézzel rajzolt A/2-es tabló (420×594 mm) készítésével dolgozzák fel. A tablókat elektronikus úton kell feltölteni 1200 dpi felbontású JPEG formátumban a Microsoft Office 365 Teams tantárgyi csoportjának Files mappájába. A tablón és a file nevében szerepeljen a hallgató neve, neptun kódja és a tárgy címe ebben a sorrendben. A rajzok leadásának határideje a szorgalmi időszak 15. hetének utolsó előléadása. A feladat leadásának pótlására nincs lehetőség. A leadandó munkával kapcsolatban az utolsó előtti foglalkozás idején az oktató konzultációs lehetőséget biztosít. A korábbi félévekben készített rajzfeladatok nem fogadhatók el.

A foglalkozásokon való részvétel:

Az előadásokon való részvétel kötelező. **Az előadások és gyakorlatokon való online bejelentkezésről automatikus statisztika készül a Microsoft Office 365 Teams szolgáltatásban.**

Kötelező irodalom

Janáky István: A hely. Műszaki Kiadó, Budapest, 1999.
Cságo György: Középületek. Terc, Budapest, 2004.
Le Corbusier: Új építészet felé. Corvina, Budapest, 1981.
Ernst Neufert; Építés- és tervezéstan. Dialóg Campus, Budapest/Pécs, 1999.
Simon Unwin: Analyzing Architecture. Routledge, London, 1997.
Ching F.D.K. Architecture: Form Space and Order. John Wiley&Sons, 2007.

Ajánlott irodalom

Bonta János: Modern építészet 1911-2000. Terc, Budapest, 2002.
Droste, Magdalena: Bauhaus 1919-1933. Taschen/Vince, Budapest, 2003.
Forgács Éva: Bauhaus. Jelenkor Kiadó, Budapest, 2010.
Kaszás Károly: Kortárs finn építészet. Terc, Budapest, 2015.
Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története, Terc, Budapest, 2009.
Kerékyártó Béla: A mérhető és a mérhetetlen. Építészeti írások a huszadik századból. Typotex, Budapest, 2000.
Lamers, Emiel: Kortárs építészet Magyarországon. 21 épület a 21. századból. Terc, Budapest, 2012.
Lukovich Tamás: Lenyűgöző labirintus – Az építészetelmélet világa. Terc, Budapest, 2016.
Pevsner, Nikolaus: A modern formatervezés úttörői. Gondolat, Budapest, 1977.
Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete. Terc, Budapest, 2004.
Szentkirályi Zoltán: Válogatott építészettörténeti és elméleti tanulmányok. Terc, Budapest, 2006.
Szentkirályi Zoltán – Détsy Mihály: Az építészet rövid története. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1986.
Vámosy Ferenc: Az építészet története. A Modern Mozgalom és a későmodern. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.
Vámosy Ferenc: A 20. század magyar építésze. Örökségünk értékei 1902–2002. I. kötet: Válságos évtizedek 1902–1956. Tarsoly Kiadó, Budapest, 2015.
Vukosavljević Zorán – Szentirmai Tamás: Kortárs portugál építészet. Terc, Budapest, 2011.

Szakmai folyóiratok: Metszet, Régi-Új Magyar Építőművészet, Octogon, El Croquis, U+A, JA, Domus, Abita-re, AR, A40, Hauser, Detail.

Az előadó által összeállított jegyzet és az előadó publikációi: <https://medbiotech.academia.edu/VilmosKatonaPhD>

Oktatási módszer

A tantárgy folyamatos kommunikáción alapszik az oktatók és a hallgatók között az előadások során.

Metodika és szempontrendszer:

Aktív részvétel az elméleti előadásokon. Az egyéni kérdésfeltevésre és az önálló gondolkodás képességének fejlesztése. Önálló munka a féléves feladat kidolgozása során. A prezentációk grafikai kvalitása mint a tablók elkészítéséhez, amelyeknél a tartalmi relevancián túl értékelési szempont a rajzok grafikai minősége, a vizuális kommunikáció és a lexikális ismeretanyag átadásának egysége.

Program heti bontásban

1.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
február 11.	A Bauhaus tervezésmódszertana
2.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
február 18.	Plaszticizmus és modernista kánon
3.Hét	Péntek 16:45-18:15
	Szünet (Pollack Expo)
február 25.	

4.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
március 04.	Középületek a nemzetközi stílus jegyében
5.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
március 11.	Posztmodern az Egyesült Államokban
6.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
március 18.	Posztmodern irányzatok Európában és a kritikai modernizmus
7.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
március 25.	A hely szerepe: genius loci, tektonika, (kritikai) regionalizmus
8.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
április 01.	Az öncélú jel: a dekonstrukció
9.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
április 08.	A folding és a topográfia útvesztői
10.Hét	Péntek 16:45-18:15
	Tavaszi szünet
április 15.	
11.Hét	Péntek 16:45-18:15
	Tavaszi szünet
április 22.	
12.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
április 29.	Napjaink nemzetközi építészstárjai és munkamódszerei
13.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
május 06.	Napjaink nemzetközi építészstárjai és munkamódszerei
14.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás, konzultáció
május 13.	(Ki)útkeresés: Posztkritika és BLOb
15.Hét	Péntek 16:45-18:15
	elméleti előadás
május 20.	(Ki)útkeresés: Regeneratív építészet, pályázatok, féléves feladatok leadása, egyéni prezentációk

Ezen tantárgyi program részleteiben (dátum/helyszín/pontosítások) történő változtatás jogát fenntartjuk, melyről a hallgatókat minden esetben tájékoztatjuk. A félév folyamán felmerülő kérdésekkel, problémákkal a tantárgyfelelőst, valamint az intézeti koordinátort lehet keresni a szorgalmi időszakban.

Pécs, 2022. 02. 04.

Dr. habil. Katona Vilmos
 tantárgyfelelős